

KIDATO CHA TATU
MWONGOZO WA KUSAHIHISHA
SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

(a)

i. /s/

ii. /i/

(b) A-nafsiyatatu umoja

wa-yambwa/ nafsiyatatu wingi.

ib-mzizi

i-kauliyakutendea

a-kiishio

ye-‘o’ rejeshitamati (1/2x6=3)

(c) Ni-kitenzikishirikishikipungufu

Utotoni-kielezi cha wakati

Alinitembelea- nafsiya kwanza umoja

Nyumbani- mahali (1/2x4=2)

(d) Kamauatasherehekeakuzaliwakwakemweziujao (al. 1)

(e) Tuama (al. 1)

Fumbata (al. 1)

(f) Garilenu linaoshwa (al. 1x2=2)

(g) Kucheka- kitenzijina

Bwana Omari- pekee

raha-dhahania

asali-wingi

(1/2x4=2)

(h) Ng’ombeweupe-KN, kablaya-KH, janaasubuhi-KE

(al. 1x3=3)

(i) Jumaalimwandikiamwalimu inshakwapenseli.

Kitondokipoziala

(1x3=3)

(j) Ukisomakwabidii utapitamtihani

(1x2=2)

(k) Mhubiri atakuwa amewasome awauminikitabukitakatifu

(1x2=2)

(l) Mwanafunzi mwerevusana ametuzwanamwalimu (1x2=2)

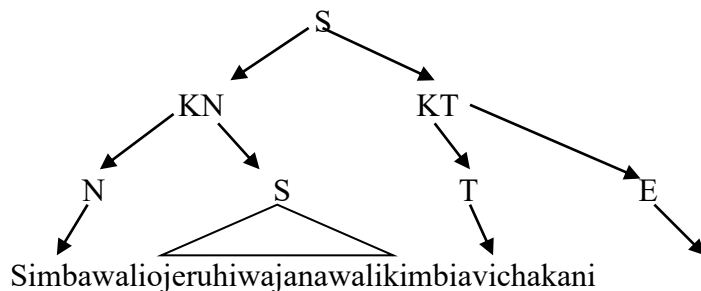
(m) Mwanafunzi atumie –ote. Chakulachote kilili wanawageni.

(1x1=1)

(n) Vilemawenginewalikujakwetu.

(1x2=2)

(o)

(p) Njoro gealisema, “Nilipataalamazotekatikamjarabu wajana.”

(1/2x4=2)

(q) Mama yulemrefualianuanguozamwanawe. (1/2x2=1)

(r) **Jitoto** la **jizee** lileliligongwanaj**jundol** ilipofukuzwanaj**jibwa**. 4x1/2=2**ISIMU JAMII**

(a) Sajiliyabungeni.

(1x2=2)

(b)

- i. Lughaamrishi hutumika hasanaspika.
- ii. Utohozi- spika
- iii. Lugha sanifu nya adabu – Waheshimiwa, naomba
- iv. Sentensi defundefu ilikueleza mambo kikamilifu
- v. Wakati mwingine kunakukatizana kauli
- vi. Mtindoma alimwakuanzia shanakuendeleza mzungumzo. Bwana Spika...
- vii. Lugha yaurudiaji wakauli fulani- Bwana spika, Mbunge.
- viii. Huzingatia msamiati wabunge – mswada, sheria, hoja.
- ix. Lugha yamajibi zana katiya wabunge.
- x. Hutajavi fungumbalimbalivya sharia katika kufafanua masuala.
- xi. Matumizi ya ishara lugha/ viziada lugha- kuinama
- xii. Kuchanganya ndimi ilikujeleza vizuri.

(2x4=8)